

Алімпіядныя заданні па беларускай мове
для вучняў 7 класа

1. Вызначце, якія словы вымаўляюцца наступным чынам, і напішыце, якія літары "схаваліся" за выдзеленымі гукамі.

(ачай'), (барадз'ба), (гарацк'і), (з'й'эст), (л'іджба), (на рэцы), (чэск'і).

2. Замяніце фразеалагізмы словамі або словазлучэннямі.

1. *Малоць глупства* –
2. *Падняцца на ногі* –
3. *Пускаць туман у вочы* –
4. *Трымаць вуха востра* –
5. *Кінуць вокам* - .

3. Згрупіруйце і запішыце словы ў тры слупкі, улічваючы блізкасць іх значэння.

Добры, дасягнуць, павольна, нядрэнны, дамагчыся, някепскі, дабіцца, неблагі, дайсці, марудна, удалы, няспешны, слаўны, варты, памалу, адменны, заваяваць, паціху, бездакорны, прыстойны, лянiва

4. Напішыце па два прыклады слоў, якія маюць наступную будову, і абазначце марфемы.

- а) *прыстаўка* – *корань*;
- б) *прыстаўка* – *корань* – *канчатак*;
- в) *корань* – *суфікс* – *канчатак*;
- г) *корань* – *суфікс* – *суфікс*;
- д) *прыстаўка* – *корань* – *суфікс* – *суфікс* – *канчатак*.

5. Складзіце і запішыце тэкст тыпу "разважанне".

6. Спішыце сказы, уставіўшы прапушчаныя канчаткі назонікаў, суфіксы дзеясловаў прошлага часу, і выберыце прыметнік (дзеепрыметнік), які дапасуецца да выдзеленага назоўніка.

1. Мы з цікавасцю глядзелі на (смешнае, смешную, смешнага) **кенгуру**.
2. Вочы засцілаліся (моцнай, моцным) **пыл...**, што курыл...ся з-пад колаў грузавіка. 3. У кавярні прысутныя разглядалі прыгожа (аформленую, аформленае, аформлены) **меню**. 4. Аўдыторыя з цікавасцю слухала пра (незвычайны, незвычайную, незвычайнае) **Антарыю**. 5. Бацька паказаў маім сябрам (памятную, памятны) **медаль**, (атрыманы, атрыманую) ім на спартыўных спаборніцтвах. Медал... ён заўсёды ганарыўся.

Алімпіядныя заданні 7 клас

1. Вызначце прынып, па якому згрупаваны словы.

1. Зязюля, беленькі, нядзеля, пяльмені.
2. Волас, паэт, гоман, лугавы.
3. Жолуд, шырокі, чалавек, рабіна.
4. Дзень, спяваць, заяц, цеплыня.
5. Джаліць, жыць, шпарка, чэк.

1. Замяніце фразеалагізмы адпаведнымі па сэнсу словамі. З фразеалагізмамі складзіце сказы і запішыце.

Пад густ, паехаць са смеху, плячо ў плячо, язык прыкусіць, да твару, біць паклоны, галаву скласці.

3. Выпішыце спачатку назоўнікі, якія маюць абедзве формы ліку (падбярэце пару), затым – назоўнікі, якія маюць форму толькі адзіночнага ліку, а затым словы, якія ўжываюцца толькі ў множным ліку.

Абдымкі, натоўп, абставіны, спакуса, праменне, абцугі, святы, акуляры, ападкі (дождж), арэлі, бацькі, беганіна, безгалоссе, бэз, гняздо, дровы, крыга, краявід, нажніцы, назоўнік, паветра, паводзіны, ногі папялішча, руіны, насельніцтва, народ, расліна, рэшткі, спаборніцтва, сонца, зямля, хлеб, каласы, малако, зеляніна.

4. Пастаўце назоўнікі ў форме роднага склону адзіночнага ліку, з назоўнікамі складзіце словазлучэнні і запішыце іх.

Снег, нос, народ, твар, агонь, кут, мароз, хмызняк, вецер, горад, каэфіцыент, цукар, поплаў, гушчар, смутак, боль, чай, даход, бераг, тумвн, дом.

5. Утварыце ўсе магчымыя формы параўнання якасных прыметнікаў.

Халодны, вясёлы, чысты, дарагі, светлы, бацькаў, гарадскі, імклівы, рухавы, новы, рассыпчаты, беларускі, васьмітомны, просты, добры, шэра-папяловы, стальны, сляпы, рабы.

6. Вызначце, якую сінтаксічную ролю выконваюць выдзеленыя дзеясловы ў сказах.

1. Дыхаць раненаму стала лёгка. 2. Вучні пачалі працаваць добра. 3. Таня любіць чытаць казкі. 4. Уменне чытаць Максім выпрацаваў рана. 5. Дзеці пайшлі паліваць кветкі.

7. Вызначце стыль тэксту, вывад абгрунтуйце.

Ефрасіння Полацкая. Без гэтага імя немагчыма ўявіць не толькі панараму духоўнага жыцця на ўсходнеславянскіх землях у 12 стагоддзі, але і ўсю шматвяковую гісторыю Беларусі. Князеўна, ігумення, выдатная асветніца, святая Ефрасіння Полацкая пакінула па сабе памяць у душы народа.

Паміж намі і часам, калі жыла знакамітая палачанка, ляжыць больш за восем стагоддзяў. Не дзіва, што гісторыя захавала пра яе не надта багатыя звесткі, але і яны дазваляюць убачыць агульнаеўрапейскую значнасць асобы гэтай жанчыны – падзвіжніцы. Ахвярная праца святой Ефрасінні, як і яе слаўтых сучаснікаў Кірылы Тураўскага і Клімента Смаляціча, абумовіла высокі культурны ўздым на зямлі нашых продкаў.